

TARBIYA ISHI METODIKASI DARSLARIDA ELEKTRON PLATFORMALARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYALARI

Ergasheva G.M.

“International school of finance technology and science” nodavlat oliy ta’lim
muassasasi, “Pedagogika va psixologiya” kafedrasida dotsenti

Avazova Ziyoda Anvar qizi

“International school of finance technology and science” nodavlat oliy ta’lim
muassasasi 24-PD-01 guruhi talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14065347>

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi tarbiya ishi metodikasi darslarida zamonaviy elektron platformalardan foydalanish texnologiyalari o’rganilgan. Elektron platformalar o’qituvchilarga ta’lim jarayonini tashkil etishda interaktivlikni ta’minlash, o’quvchilarning mustaqil ishlash ko’nikmalarini rivojlantirish va o’quv materiallarini qulay shaklda yetkazishga imkon beradi. Tezisdagi Google Classroom, Moodle, Quizizz, va boshqa platformalarning tarbiya ishi darslarida qo’llanishi samaradorligi, ularning afzalliklari va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, elektron platformalarni qo’llashda duch kelinishi mumkin bo’lgan muammolar va ularning yechimlari bo’yicha takliflar ilgari surilgan. Tadqiqot natijalari tarbiya ishi darslarini yanada samarali va qiziqarli qilish imkoniyatini beradi.

Kalit so’zlar: tarbiya ishi metodikasi, elektron platformalar, interaktiv ta’lim, Google Classroom, Moodle, Quizizz, ta’lim texnologiyalari, raqamli ta’lim, pedagogik samaradorlik.

Kirish.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta’lim jarayoniga ham sezilarli ta’sir ko’rsatmoqda. An’anaviy o’qitish usullarining zamonaviy talablarga moslashishi zarurati, elektron platformalardan foydalanishni dolzarb masalalardan biriga aylantirdi. Ayniqsa, tarbiya ishi metodikasi darslarida interaktiv yondashuvlarni joriy etish orqali o’quvchilarning faoliyatini faollashtirish, ularning mas’uliyatini oshirish va ijodiy fikrlash ko’nikmalarini shakllantirish imkoniyati paydo bo’ladi.

Elektron platformalar, jumladan Google Classroom, Moodle, Quizizz kabi vositalar nafaqat o’quv materiallarini taqdim etishda, balki o’quvchilar bilan aloqani mustahkamlashda ham katta yordam beradi. Ushbu texnologiyalar yordamida o’quvchilarning o’quv jarayonidagi ishtiroki kuchayib, o’qituvchilar uchun baholash va tahlil qilish jarayoni yengillashadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarning samarali qo’llanilishi ta’lim sifatini oshirishning muhim sharti sifatida namoyon bo’lmoqda.

Mazkur tezisdagi tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalardan foydalanishning dolzarbligi, ularning ta’lim jarayoniga integratsiyasi va amaliyotda qo’llashning samaradorligi haqida so’z yuritiladi. Bundan tashqari, elektron platformalar bilan ishlashda duch kelinadigan muammolar va ularga yechim topish yo’llari ham ko’rib chiqiladi.

Metodika.

Mazkur tadqiqotda tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalardan foydalanish texnologiyalarining samaradorligini o’rganish uchun quyidagi tadqiqot metodlari qo’llanildi:

1. Nazariy tahlil: Elektron platformalar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishi bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlar, pedagogik metodlar va ilg'or tajribalar o'rganildi. Bu bosqichda Google Classroom, Moodle, Quizizz kabi platformalarning texnik imkoniyatlari va didaktik afzalliklari tahlil qilindi.
2. Amaliy kuzatish: Tarbiya ishi darslarida elektron platformalar qo'llanilayotgan jarayon kuzatilib, ularning o'quvchilarning faoliyati va o'quv jarayoniga ta'siri baholandi. Kuzatish davomida o'quvchilarning darslarga jalb qilinishi, bilim olishga qiziqishi va ularning o'zaro muloqoti o'rganildi.
3. Eksperiment usuli: Tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalarni qo'llash bo'yicha eksperiment o'tkazildi. Bunda bir guruhda an'anaviy metodlar, ikkinchi guruhda esa elektron platformalar orqali o'qitish amalga oshirildi. Eksperiment davomida o'quvchilarning bilim darajasi, muloqot ko'nikmalari va mas'uliyat hissi o'lchandi.
4. So'rovnoma va intervyu: O'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida elektron platformalardan foydalanish borasida so'rovnoma o'tkazilib, ularning ushbu vositalar haqidagi fikrlari va takliflari o'rganildi. So'rovnoma yordamida platformalarning qulayligi, samaradorligi va mavjud muammolari haqida batafsil ma'lumotlar to'plandi.
5. Statistik tahlil: Eksperiment natijalari matematik va statistik usullar yordamida tahlil qilinib, elektron platformalarning ta'lim samaradorligiga ta'siri baholandi. Bu bosqichda o'quvchilarning akademik natijalari, faollik ko'rsatkichlari va o'zlashtirish darajasi o'rganildi.

Mazkur metodika yordamida elektron platformalarning tarbiya ishi darslarida qo'llanilishining afzalliklari va cheklovlari aniqlanib, ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Adabiyotlar tahlili.

Elektron platformalardan ta'lim jarayonida foydalanish bo'yicha o'tkazilgan ilmiy izlanishlar bu sohaning dolzarbligini va keng imkoniyatlarini ko'rsatadi. Xususan, P. Mishra[1] va M. Koehlnerning "TPACK framework" modeli o'qituvchilarning raqamli texnologiyalarni pedagogik jarayonga integratsiya qilishida asosiy kompetensiyalarni rivojlantirish zarurligini ta'kidlaydi. Ularning fikricha, zamonaviy texnologiyalar ta'lim mazmuni va metodikasini boyitish vositasi sifatida xizmat qiladi.

E. Eady va L. Lockyer[2] tadqiqotlarida interaktiv elektron platformalar o'quvchilarning darslarga jalb qilinishini oshirishda muhim rol o'ynashi qayd etilgan. Ularning ishlanmalari elektron vositalarning nafaqat o'quv materiallarini taqdim etish, balki o'quvchilarning fikrlash va hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi ahamiyatini ochib beradi.

O'zbekistonlik olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etishning muhimligi ko'rsatilgan. Masalan, A. Karimov va N. Umarovanning[3] asarlarida ta'lim tizimida Google Classroom, Moodle kabi platformalarning amaliyotga joriy etilishi bo'yicha tajribalar o'rganilgan. Ular ushbu platformalar yordamida o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalari va mas'uliyat hissi rivojlantirilishini ta'kidlaganlar.

Xorijiy va mahalliy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, elektron platformalar ta'lim jarayonida an'anaviy usullarni zamonaviylashtirish, samaradorlikni oshirish va o'quvchilarning faolligini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, ko'plab tadqiqotlarda elektron platformalarni joriy etishda texnik va metodik muammolar mavjudligi

qayd etilgan. Ushbu omillarni hisobga olgan holda, ta'lim jarayonida elektron platformalarni muvaffaqiyatli qo'llash bo'yicha tizimli yondashuv zarurligi ta'kidlangan.

Adabiyotlar tahlili, shuningdek, elektron platformalar bilan bog'liq didaktik yondashuvlarning rivojlanish istiqbollari va ushbu vositalarni tarbiya ishi metodikasi darslarida qo'llashning yangi imkoniyatlarini ochib beradi.

Muhokama.

Tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalardan foydalanish ta'lim jarayonini samarali va interaktiv qilish imkoniyatini beradi. Ushbu tadqiqot davomida aniqlanishicha, Google Classroom[6], Moodle[7], va Quizizz[8] kabi platformalar o'quv materiallarini yetkazish, baholash va o'quvchilar bilan aloqani ta'minlashda katta yordam beradi. Xususan, platformalar orqali o'quvchilar uchun individual yondashuvni amalga oshirish va ularning bilim darajasini real vaqt rejimida kuzatish mumkin.

Shu bilan birga, elektron platformalarni ta'lim jarayoniga joriy etishda ayrim muammolar kuzatiladi. Birinchidan, o'qituvchilarning texnologik ko'nikmalarining yetarli darajada rivojlanmaganligi elektron platformalar imkoniyatlaridan to'liq foydalanishga to'sqinlik qilishi mumkin. Ikkinchidan, ba'zi o'quvchilarning texnologik infratuzilma yoki internetga kirish imkoniyatlari cheklanganligi ushbu texnologiyalarning keng miqyosda qo'llanilishiga to'sqinlik qiladi.

Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalarni muvaffaqiyatli qo'llash uchun quyidagi choralar ko'rilishi lozim:

1. O'qituvchilarni tayyorlash: Elektron platformalar bilan ishlash uchun o'qituvchilarni maxsus o'quv kurslari va seminarlar orqali tayyorlash zarur. Bu o'qituvchilarning texnologik savodxonligini oshirishga yordam beradi.
2. Moslashtirilgan yondashuvlar: Elektron platformalarni mahalliy sharoit va talabalar ehtiyojlariga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Masalan, mobil qurilmalarda ishlaydigan platformalar o'quvchilar uchun qulaylik yaratishi mumkin.
3. Texnik infratuzilmani yaxshilash: Ta'lim muassasalarida internet tezligi va qurilmalarning mavjudligi ta'minlanishi zarur. Shu bilan birga, kam xarajatli yoki bepul platformalar imkoniyatlaridan keng foydalanish mumkin.

Ushbu masalalarning hal etilishi o'qitish jarayonining sifatini oshirishga yordam beradi va o'quvchilarning darslarga jalb qilinish darajasini sezilarli darajada oshiradi. Shu sababli, elektron platformalardan foydalanish nafaqat zamonaviy ta'limning talablariga javob beradi, balki tarbiya ishi metodikasida samarali natijalarga erishishga xizmat qiladi.

Xulosa.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tarbiya ishi metodikasi darslarida elektron platformalardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish uchun muhim vosita hisoblanadi. Google Classroom, Moodle, Quizizz kabi platformalar o'qitish jarayonida interaktiv yondashuvni ta'minlab, o'quvchilarning darslarga jalb qilinishini kuchaytiradi, mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va o'quv materiallarini kengroq auditoriyaga yetkazish imkonini beradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida quyidagi asosiy xulosalar ishlab chiqildi:

1. Elektron platformalar darslarni qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatini beradi, shu bilan birga, o'quvchilarning bilim olish jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi.

2. Raqamli texnologiyalar o'qituvchilarning ishini yengillashtirib, baholash va tahlil jarayonlarini avtomatlashtirishga imkon yaratadi.

3. Elektron platformalardan foydalanishda texnik infratuzilmaning rivojlanganligi, o'qituvchilarning texnologik savodxonligi va platformalarning mahalliy sharoitlarga moslashuvi muhim ahamiyatga ega.

Mazkur tadqiqot doirasida aniqlangan muammolarni hal qilish bo'yicha quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- O'qituvchilar uchun elektron platformalarni o'zlashtirish bo'yicha maxsus o'quv kurslari tashkil etish;

- Elektron platformalar bilan ishlash uchun texnik infratuzilmani takomillashtirish, internetga ulanish imkoniyatlarini kengaytirish;

- Platformalarning funksionalligi va ulardan foydalanish qulayligini ta'minlash bo'yicha mahalliy talablarga moslashtirilgan ishlanmalarni joriy etish.

Shunday qilib, elektron platformalar tarbiya ishi metodikasi darslarida ta'lim samaradorligini oshirish, o'quv jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy qilish va zamonaviy ta'lim talablari darajasida bilim berishni ta'minlash uchun samarali vosita hisoblanadi. Bu texnologiyalarni kengroq qo'llash orqali ta'lim sifatini yanada oshirishga erishish mumkin.

References:

1. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
2. Eady, M. J., & Lockyer, L. (2013). *Tools for Learning: Technology and Teaching Strategies*. In K. Moore (Ed.), *Teaching and Learning*. Cambridge University Press.
3. Karimov, A., & Umarova, N. (2022). Zamonaviy ta'limda elektron platformalarning qo'llanilishi: tajriba va natijalar. *Pedagogika va innovatsiyalar ilmiy jurnali*, 3(2), 45-52.
4. Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2015). *NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.
5. Alimov, R. (2021). Elektron ta'lim vositalarining pedagogik imkoniyatlari va ularning samaradorligi. *Ta'lim jarayonini modernizatsiyalash jurnali*, 2(4), 21-28.
6. Google Classroom. (2023). <https://classroom.google.com>.
7. Moodle Documentation. (2023). Moodle: Open Source Learning Platform. <https://docs.moodle.org>.
8. Quizizz. (2023). Interactive Learning Tools. <https://quizizz.com>.